

ENTELLEKTÜEL BİR KADRO HAREKETİ OLARAK HATAY HALKEVİ DERGİSİ

*Haktan BİRSEL**

*Olca Özkaya DUMAN***

ÖZET

İskenderun Sancağı'nda, Sancağın Bağımsızlık, Türk kültür mücadelesi ve Türkiye'ye iltihakın gerçekleşmesi yönünde faaliyetler entelektüel bir kadro tarafından yürütülmüştür. Bu mücadelelerin yürütülmesinde ve koordine edilmesinde İltihak sonrası süreçte aynı entelektüel kadro bu defa Hatay Halk Evi bünyesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Hatay Halk Evi, faaliyetlerine Sancak bölgesinin Anavatana katılımın gerçekleşmesinden sonra da gerek Türk Kültürünün yerleşmesi ve gerekse de diğer grupların Türk kültürünü benimsemesi kapsamında çalışmalarına devam etmiştir.

Bu çerçevede Halk Evi tarafından yayınlanan Hatay isimli dergi, Hataylıların Türk Kültürü altında birleşmesi ve bu ortak kültürü benimseme konusunda önemli bir vasıta olmuştur. Hatay dergisi bir yıl kadar yayınlanmış ve daha sonra yayımdan kaldırılmıştır. Fakat bu kısa yayım hayatı boyunca döneme ait önemli bilgiler aktarmış ve çalışmalar yapmıştır.

Hatay'da, Hatay Halkevi Dergisi, Modern Türkiye'nin kabul ettiği tüm inkılâp hareketlerinin yürütücüsü ve taşıyıcısı olarak görülmüştür. Bu misyon Hatay'ın İltihak ile beraber yaşamın hemen hemen her alanında yeniden yapılandırılmaya çalışılacağı yeni dönemin eğitim kolu, kültür okulu olmuştur. Hatay entelektüellerine önemli bir saha oluşturan Halkevi Dergisi, çağdaş ve modern yaşamı öngören yazılarıyla halkın bilinçlenmesi ve eğitilmesi yönünde faaliyet yürütmüştür. Kemalist ideolojinin ve Atatürk inkılâp hamlelerinin Hatay'ın özgün tarihsel geçmişi ve toplumsal dokusu içerisinde yer almasını sağlayacak yayınlar yapan Hatay Halkevi Dergisi Türkiye ve Misak-ı Milliye ait Hatay'ın kimlik ve aidiyet noktasında sesi ve vicdanı olmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: İskenderun, Sancak, Hatay, Halkevi, Basın

* Dr., Türk Silahlı Kuvvetleri, El-mek: haktanbirsels@gmail.com

** Okt. Mustafa Kemal Üniversitesi, El-mek: oozkayaister@gmail.com

JOURNAL OF COMMUNITY CENTER AS AN INTELLECTUAL GROUP MOVE

ABSTRACT

The Turkish cultural struggle and the activities to be a part of Turkey were carried out by an intellectual group of people in Sanjak of Iskenderun, Turkey. In the post-rule phase, the same intellectual group played an important role in execution and coordination of the struggle, this time within the Community Center.

Hatay Community Center has continued its studies after Sanjak has joined the Mainland to both spread the Turkish culture and other groups to appropriate the Turkish culture.

In this framework, the journal, "Hatay", published by the Community Center has played a critical role in adaptation of the local community in Hatay to the Turkish culture. The journal was published for about a year and then was stopped. However, important means of information was shared throughout this short timeframe of publication.

The journal of Hatay Community Center is acknowledged in Hatay as a carrier of the revolution movement accepted by Modern Turkey. This mission has caused a reconstruction of almost every aspect of life in Hatay and has shaped an educational path as well as a cultural revolution within the new era. The Community Journal, that constitute an important field for the intellectuals of Hatay, played a substantial role in gaining public awareness and educating the local community through articles on contemporary and modern life. The journal of Hatay Community Center and Misak-I Milli have progressed activities to voice the identity of Hatay by publishing Hatay's iconic history through Kemalist ideology and through Ataturk's reforms

Key Words: Iskenderun, Sanjak, Hatay, Community Center, Media

Giriş

Fransa'nın İskenderun Sancağı'na yönelik ilgisinin hukuksal çerçevesi, Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna doğru İngiltere Fransa arasında yapılan "Sykes-Picot Antlaşmasına dayanmaktadır. İngiltere ve Fransa arasında imzalanan bu anlaşma bir esas kabul edilmiş ve Anadolu'nun güneyinden itibaren Suriye ve Lübnan bölgelerini içine alan coğrafya, Mondros Ateşkes antlaşması ile Fransa'nın işgal alanı haline getirilmiştir (Geraud, 1920: 5).

Söz konusu antlaşma ile Fransa, Orta Doğu'nun kuzey bölümünde Suriye-Lübnan hattında kalıcı bir yerleşme imkânı elde etmiştir. (Sander, 2007: 346). Bu durumun tam anlamı ile legal hale gelmesi Haziran 1920'de Milletler Cemiyeti'nin 22. maddesi Fransa lehine işletilmesi ile gerçekleşmiş ve Sancak bölgesini de içine alacak şekilde Suriye ve Lübnan bölgeleri, Fransa'nın mandater yönetimine tahsis edilmiştir (Sofuoğlu, 2005: 2).

1918 yılında imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında başlayan Türk Milli Mücadelesi ile bütün bu bölge Fransa için kaos ortamına dönüşmüştür. Bu dönemin kaotik ortamını en iyi şekilde Hatay'da Fransız İşgaline karşı verilen mücadelede önemli role sahip olanlar arasında bulunan Nuri Aydın Konuralp ortaya koymaktadır: "...Mondros Mütarekesinden sonra Hatay'ın

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013*

İçtimai, siyasi ve kültürel merkezi olan Antakya'da "eşraf" denilen aileler arasındaki ihtilaf ve ihtiraslar kabarmaya başladı. Bu aileler esas itibarıyla iki zümreye ayrılırlar: İlki Askeri şahısların (tumar, has, zeamet sahiplerinin) meydana getirdiği emniyet kuvvetleridir. İkincisi ise Merkezi düşüncelerin icabı iskân edilen şeyh ve hocaların meydana getirdiği zümrelerdir. Askeri şahısların teşkil ettiği eşraf "İttihat ve Terakki" partisinde, ikinci sınıf eşraf ise "Hürriyet ve İtilaf" cemiyetinde yerlerini almışlardır... Bu zümre "El Ehaül Arabi" Cemiyeti ile işbirliği yapmaya başlamışlardı. Bunlar bütün harp boyunca Arap milliyetçileri ile işbirliği yaparak, her fırsattan istifade ederek bilhassa cahil halkı Türkiye aleyhine tahrikten de geri durmuyorlardı (Konuralp, 1970: 4).

Fransa, mandater yönetim sayesinde bu bölgeye yerleşirken Anadolu'nun güneyindeki Mondros Ateşkes Antlaşmasından kendisine ayrılan parça üzerinde de mücadele etmeye devam etmiştir. Bu bölge Fransa tarafından kısaca "Cilisié" Anadolu'nun güneyinde Mersin-Osmaniye hattını içine alan Kilis Bölgesi olarak isimlendirilmiştir (Geraud, 1920: 5). Fakat Milli Mücadele dönemi içinde buradaki Türk milli kuvvetlerinin güçlü direnişi karşısında tutunamayacağını anlayan Fransa, 1921 yılı içinde Türkiye ile Ankara Antlaşması imzalanmış ve Türkiye ile Suriye arasındaki sınır kesin şeklini almıştır. Antlaşmanın en önemli dezavantajı, Atatürk tarafından açıklanan Misak-ı Milli sınırlarına göre İskenderun Sancağı'nı dışarıda bırakmış olmasıdır (Ada, 2005: 28).¹ Bununla beraber Türk hükümeti tarafından Sancak bölgesi unutulmamış ve Antlaşma metnine Sancak bölgesinde Türklerin yaşam haklarının korunması ve Türk dili ve kültürünün engellenmesine yönelik baskı yapılmaması konusunda önemli ifadeler konulmuştur (Antlaşmanın 7. maddesine Sancak bölgesinde özel bir yönetim kurulması, Türk halkının kendi kültürlerini geliştirmeleri ve Türkçenin resmi dil olması ifadeleri mevcuttur).

Milli Mücadelenin Türkiye'nin lehine tamamlanmasının ardından yapılan Lozan Antlaşması ile Türkiye, bağımsız bir devlet olarak uluslararası toplumun içinde yerini almıştır. Lozan'da Sancak bölgesinde Ankara Antlaşması esaslarının sürdürüleceği ile ilgili hususlar yeniden tescil edilmiştir.

Müteakip dönem iki dünya savaşı arası dönemdir. Atatürk yönetimindeki Türkiye tarafından Sancak bölgesi ile ilişkiler üst seviyede sürdürülmüş ve burada anavatana katılmak isteyen gruplar ile iletişim içinde kalınmıştır. Bunun yanı sıra Fransa tarafından mandater bölgede Fransız kültürel yapısının yerleşmesine yönelik önemli faaliyetler yürütülmüştür. Bunların en başında eğitim dili olarak orta ve lise düzeyi okullarda Fransızcanın ağırlıklı olması, Fransızca eğitim verilen yeni okullar açılması, misyonerlik faaliyetleri kapsamında bölgesel çalışmalar ve bölgenin Fransız kültürünü benimsemesi için birçok Fransız müfettişin görevlendirilmesi sayılabilir (Piolet, 1905: 2).

1930'lu yıllara gelindiğinde yeni bir dünya savaşının başlama ihtimalinin belirmesi sonucunda Fransa mandater yönetimi sona erdirmeye niyetini ortaya koymuştur. Türkiye'nin dışarıda bırakıldığı toplantıların ardından Fransız planı ortaya çıktığında mandater bölgede Suriye ve Lübnan bağımsız devletlerinin kurulacağı ve Sancak bölgesinin de Suriye devleti toprakları içinde yer alacağı görülmüştür. Bunun üzerine İskenderun Sancağı problemi, bütün dünya siyasi merkezlerini meşgul edecek ve Milletler Cemiyeti ortamında görüşülmesini gerektirecek ölçüde önem kazanmıştır.

Bu gelişmelerin ardından genel çoğunluğun ve kültürel varlığın daha çok Türkler tarafından oluşturulduğu Hatay, özellikle 1936 ile başlayan süreçte hem siyasal hem de kültürel

¹ 1919 yılı başlarına gelindiğinde bir büyük Savaş artık sona ermişti; ancak Hatay'ın içinde bulunduğu bölgede istikrar ve düzenin oluşmasının önünde birçok engel bulunmaktaydı. Hatay'da sosyal-siyasal bölünme en kalın çizgileri ile ortaya çıkmıştır.

açından görece hareketli bir dönem geçirmeye başlamıştır. Özellikle basın yolu ile başlayan kültürel faaliyetler, bölgedeki örtülü pasif direniş ve mücadelenin ardında yatan önemli bir motor gücünü oluşturmuştur. 1936 yılı Fransa'nın Suriye üzerinden manda yönetimini kaldırıp uzun vadede Suriye'ye bağımsızlık vereceğini beyan ettiği yıldır ki 1936-1937 yılları bu söylem üzerine ciddi faaliyetlerin ve mücadelelerin bölgede Hataylılar ve Türkiye tarafından başlatıldığı zor yıllardır. Bunun yanı sıra Türkiye tarafından da desteklenen Sancak, Fransa ve Suriye etkisi altında kendi bağımsızlığını sağlamak ve üzerinde kurulmak istenen baskıya karşı gelme faaliyetlerini ortaya koymada geç kalmamıştır.

1936 yılının sonlarına doğru Fransa'nın niyetlerinin ortaya çıkması ile beraber süratle gerek Türkiye, gerekse Sancaktaki Müdafaa-i Hukukçular tarafından Hatay Milli Mücadelesinin sağlanmasına yönelik fikri seferberlik çerçevesinde kültürel propagandalara hız verilmeye başlanılmıştır.

Tam bu dönemde Türkiye'de 1932 yılından itibaren Atatürk'ün desteği ile mahalli kültürel öğelerin canlandırılması ve Türkiye'nin hedeflediği çağdaşlaşmanın halka anlatılması maksadıyla "Halk Evleri" kurulmaya başlanmıştır. 1936 yılı itibarı ile Sancak bölgesinin bağımsızlığı ile ilgili çalışmalar başladığında propagandaların tek elden planlanması ve yönlendirilmesi için böyle bir oluşuma ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda Sancak'ta Halkevi teşkili için bu görev, Atatürk'ün direktifleri ile Cumhuriyet Halk Partisinin Umumi Heyetinde bulunan Rahmi Apak'a verilmiş, Ankara ile başlatılan temasların ardından Hatay'da Halkevlerinin örgütlenmesini gerçekleştirmek üzere Sancak'a gönderilmiş ve Sancak'ın Türkiye'ye katılımına kadar bu önemli görev için bu bölgede bulunmuştur (Selçuk, 1971: 66).

Bu çalışmaların sonunda 1937 yılı ortalarına doğru Antakya'da yerel bir spor kulübü olan "Le Genç Spor" isim değiştirilmiş ve "La Maison Du Peuple D'Antioch" yani Antakya Halkevi kurulmuştur. Esas merkezi Antakya olan Halkevi, kısa bir süre içinde de Reyhanlı ve Belen kazalarında şubelerini açmıştır (Bazantay, 1939: 14).

Devamında ise Hatay'da Suriye etkisi altında kalan gençlerin kurmuş olduğu El Ehaül Arabi (Arap Kardeşliği), El'urube (Arapçılık), Usbet-ül Arabül Kavmi (Arap Milliyetçiliği mücahitleri)² v.s. cemiyet mensupları tarafından başlatılan tedhiş hareketlerine karşı koymak maksadıyla Hatay'ın bütün ilçe ve bucaklarında merkeze bağlı birer halkevi zümreleri kurulmuş ve buralarda Sancak Türklerinin haklı mücadeleleri için çalışmalar organize edilmeye başlanmıştır (Watenpauh, 1996: 370). Böylece 20 Temmuz 1937'de ilk olarak Antakya'da daha sonra ise Reyhaniye'de açılan halkevleri, Beylan, Kırıkhan ve İskenderun ile devam etmiş ve kısa sürede muhtelif köylere âlimler ve öğretmenler gönderilerek köylüye okuma-yazma öğretilmeye başlanmıştır (Yenigün, 1937: 1).

Aynı zamanda Sancak'ta kurulan halkevleri okuma yazma seferberliğini "Okuma Odaları" yönünde gelişen taleplere göre şekillendirmiş ve önemli faaliyetler yürütmüştür. Sancak'ta bu yönde beliren istek basına şu şekilde yansımıştır; "Okuma zaruri ihtiyaçların en başında gelir. Türk harflerini öğrenmeye başladıktan sonra, bu ihtiyaç daha geniş ölçüde kendini göstermeye

² Bu gibi teşekküller Hatay'da özellikle işgalle başlayan Sancak yılları gerek Fransız Manda yönetimi gerekse Suriye tarafından maddi ve manevi desteklenerek bölgede ayrılıkçı, Arapçı politikalara yönlendirilmişlerdir. Usbet-ül Amelil ya da Arab-ül Kavmi, Vatani Partisi taraftarlarına Usbeci ya da Urubacı adı verilmiştir. Sancak sınırları içerisinde ve dışında çeşitli propagandalarla muhalif faaliyetler yürüten bu gruplar yayın organları olan El Urube gazetesi ile de Milliyetperver Yeni Mecmua ve daha sonraları Yeni Gün gazeteleri ile uğraşmışlardır. Ayrıca Vahdet'ül Arabiye adı ile gayr-i Türklerden oluşan bir grubun kurduğu bu cephede de Hatay bağımsızlığı ve Türkiye aleyhtarı propagandalar yapılmış şehirde bazı taşkınlıklar düzenlenmiştir. Tüm bu gruplar Sancak'ta Türk Halk Partisi ve faaliyetlerine karşı propagandalar geliştirmiştir. Bu grupların Usbet-ül Amelil Kavmi ile İttihadi Vatanilerin "Cephe-i Müttehide-i Vataniyye" adı altında birleşerek 1938 yılı itibarı ile Sancak'ta başlayan seçimlerde yoğun bir aleyhte propaganda faaliyetleri yürütmüşlerdir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

başlamıştır. Okuma ve yazmanın kolaylaştığı bu günlerde, gazete ve kitap sevgisinin köylere kadar yayıldığını görüyoruz. Şehre inmeye hazırlanan bir baba, çocuğunun gazete siparişiyle karşılaştığı vakit muhakkak çok sevinç duyuyor. Bu, memleket için iyi bir kazançtır. Yalnız şunu itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, son bir iki sene zarfında okuyacak bir şey bulamamaktayız. Bulduğumuz gazeteler de tam manasıyla bizi tatmin etmemektedir. Türkiye’de çıkan kitap ve broşürleri hiç görmüyoruz. Gazetelerde reklamını okuduğumuz neşriyatı getirtirmek için vasıta bulamıyoruz. Genç Spor Kütüphanesi’nde okumadığımız eser kalmadı. Gelen gazetelerin pahalılığı yüzünden alamıyor, kahvelerdekini okuyamıyoruz... Bu vazife karşısında Halkevlerine düşen büyük ve milli bir zafer var okuma odaları açmak... Her şeyden önce bütün Ankara, İstanbul gazetelerini getirmek şarttır. Kardeş Türkiye Halkevleriyle yapılacak kısa muhabere neşriyatların bedava bir suretle getirilmesine kafi gelir...” (Yenigün, 1937: 2). Halkevleri özellikle Türkiye’den getirilebilecek kitapları bünyesinde oluşturabileceği “okuma odaları” ile halka sunabilmiş ve bu yöndeki ihtiyacı genel anlamda karşılayabilmiştir. 24 Temmuz 1937 tarihine gelindiğinde, Halk Partisi öncülüğünde önceden planlanan yerde halk evi açma projesi tamamlanmıştır (Yazganalp, 1937: 58). Faaliyette bulunan Halkevlerinde, Heyeti Temsiliye sekreteri Vedi Münir Karabay azalardan Abdullah Mursal ve Memet Tecirli görevdeki yerlerini almıştır (Payaslı, 2011: 219).

Hatay’da kurulan halkevleri, Türkiye’de kurulan halkevlerinin dokuz koluna karşın üç kola sahiptir. Bunlar emniyet kolu, hukuk kolu, propaganda koludur. Emniyet kolu, belleri tabancalı halk polisleri tarafından idare edilen bu kolun yöneticisi Türkiye’den gelen komiser Fehmi Kasapbaşı tarafından idare edilmiştir. Hukuk kolu ise gene Türkiye’den gelen adliyeciler tarafından kurulan Sulh mahkemeleri vasıtası ile vatandaşlar arasında meydana gelen davaları sulh yoluyla halletmeye çalışmışlardır. Propaganda kolu ise, bu kola mensup olanlar gerek şehir içinde gerekse köylerde olsun yapılacak halk oylamasında nasıl rey kullanabilecekleri açıklanarak halkı seçime hazırlamayı amaçlamıştır (Konuralp, 1970: 153).

Bu gruba verilen görevler, Sancak halkını bilgilendirmek, bilinçlendirmek, bölgede meydana gelen asılsız propagandalara karşı mücadele etmektir. Bu konuyu Konuralp eserinde şöyle açıklamıştır. “Benim silahlı mücadele teşkilatını yaptığım Yukarı Kuseyr ve Yayladağı dolaylarında bir ekiple çıkarak oralarda propaganda yapmağım başkanlıkça emredildiğinden bu semtin bütün köylerini dolaşarak köy camilerinin mimberlerine çıkıp şu şekilde konuşmalara başladık. Yanımda hukukçulardan Abdullah Fevzi Atahan ile güzel Kuran okuyan hafız Selahattin bulunuyordu. Konuşmalar şu şekilde devam ediyordu: Türkiye ile Fransız hükümeti arasında Hatay davasını adil bir şekilde halletmeğe karar vermişlerdir. Avrupa’nın çeşitli tarafsız devletleri tarafından gönderilecek olan müşahit heyet önünde herkes ya “Ben Türkiye’yi istiyorum” diyecek ve yahut ben “Suriye Hükümetini istiyorum” diyecek. Bu reylerden hangisi çokluk kazanırsa, yani Türkiye’yi isteyen çokluk kazanırsa burası Türkiye’nin olacak. Ben Arabım diyen çokluk kazanırsa burası Suriye’nin olacak”. Bu açıklamalara göre Konuralp, Sancak’taki halkevleri, Ankara Hükümeti’nin de desteği ve telkini ile gerekli tedbirleri aldığı yönünde halkı bilgilendirmeye ve cesaretlendirmeye çalışmıştır.

Halkevleri, “Hatay Halkevleri Dergisi”ni Hatay ismi ile 19 Şubat 1944 tarihinde her ayın 19’unda Antakya CHP Basımevinde çıkarmaya başlamıştır. Dergi 12 sayfa halinde küçük ebatta Antakya Halkevi İdarehanesinde bastırılmıştır. Dergi üçüncü sayısından itibaren Yeni Gün basımevinde hazırlanmaya başlanmıştır. Dergi, tarih, edebiyat, sanat, kültür ve spor gibi alanlara yönelik hazırlanmış yazılara yer vermiştir. Dergi 11 ve 12. sayısının birlikte yayımlandığı sayısı ile kapak sayfasında verdiği bilgiye göre Hatay Halkevleri Dergisinin tüm Hatay Halkevlerinin Kültür dergisi olarak çıkmaya devam edeceği şeklindedir. Derginin elimizde bulunan son sayısı da bu iki sayıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

Derginin İmtiyaz sahibi Halkevi Müdürü Selahattin Özel, Neşriyat Müdürü, Halkevi Dil, Edebiyat kolu başkanı Ziya Kılıçözlü, teknik işlere bakan ise Hayrettin Çizer'dir. Derginin yazar kadrosu içerisinde, Vedi Münir Karabay, Ziya Kılıçözlü, Hayrettin Çizer, Ruhi Tekan, Nafi Miskioğlu, Etem Yılmaz Ergenekonlu, Hikmet Turhan Dağlıoğlu, Niyazi Çıtakoğlu, Şükrü Oğuz, Selahattin Kutlu, M.Özdoğan, Latif Günel, Remzi Siliöz, Nezir Karaman, Şükrü Balcı, Turgut Üner, Nahide Gülser gibi önemli kişiler vardır.

Hatay mücadelesinin Türkiye ve Hataylılar açısından büyük bir başarı ve sevinçle sonuçlanmasının ardından II. Dünya Savaşı'nın bitimine yakın zamanlarda çıkarılan Hatay Halkevleri Dergisi, bölgenin kültür ve eğitim politikasının önemli bir aracı olarak görev yapmıştır. Dergi, ilk sayısının dördüncü sayfasında yayım gerekçelerini açıklıkla belirtmiştir. Buna göre dergi; Cumhuriyet'in temel ilkelerini ve bu ilkelere bağlılığı, Türk kültürünün (dil, tarih, coğrafya) her alanda ve her fırsatta korunması ve geliştirilmesi hedefleri üzerine oturtulmuştur. Bu kuruluş gerekçesi, 1938 ve 1939'lu yılların ardından Hataylılar için oldukça hayati bir önem taşımıştır. "Ey Kahraman İnönü, Ey kurtaran ve Yaşatan!" sözleri ile yayım hayatına ilk kapak sloganı ile giren Hatay Halkevleri Dergisi, yayım politikası ve yazım üslubu ile ilgili fikir vermektedir.

Hatay Halkevleri Dergisi özellikle ilk sayısında henüz birkaç sene önce başarı ile tamamlanmış olan Hatay Milli Mücadelesine geniş yer vererek Tarihi hafıza ve belleği beslemeye çalışmış ve bunun üzerinden toplumsal birlik ve beraberliğin devamlılığı için önemli mesajlar vermiştir. "Hatay Türkü, müstevliye her fırsatta karşı koymakta devam etti. Bu karşı koyuş "Asi gibi sessiz, Asi gibi derin, Asi gibi amansızdı" şeklinde devam eden yazıda Hatay bağımsızlık mücadelesinin kararlılığını ve kuvvetini ortaya koymaya çalışmıştır (Kılıçözü, 1944: 4).

Hatay Halkevleri dergisi özellikle Hatay mücadelesinin önemli isimlerinden Vedi Münir Karabay'ın yazılarına geniş yer vermiştir. Karabay'ın derginin ilk sayılarından itibaren başlattığı "Hatay Meselesi, Nasıl Başladı, Nasıl Bitti" yazı dizisi geniş bir okuyucu kitle ile buluşmuştur.

Bu çerçevede Hatay Halkevi dergisinin Türkiye'nin diğer şehirlerinde teşkil edilmiş olan Halkevi dergilerinden daha önemli bir misyona sahip olduğu görülmektedir. Bunun en önemli sebebi, heterojen bir nüfus yapısını koruyarak sonradan Anavatan'a katılması ve Türkiye'nin bir parçası olmakla birlikte halen kendi içinde kozmopolit kültürünü korumaya meyilli olmasıdır. Bu nedenle de yüklendiği görev çok önem taşımaktadır. Bu bağlamda konunun önemini farkında olan Hatay Halkevi yetkilileri de Hatay isimli dergiyi kısıtlı imkânlarını kullanarak çıkarmaya başlamıştır. Dergiler incelendiğinde, Hatay bölgesinin kültürel ve coğrafi bakımdan Orta Doğu'dan ziyade Anadolu'nun bir parçası ve açık bir şekilde bir Türk yurdu olduğunu açıklamak ve halka bu alanda bilgi vermeye yöneldiği görülmektedir. Dolayısıyla sadece bir yıl kadar çıkmış ve döneminden önemli bir kesit sunan derginin içeriklerine kısa bir bakış atılması ve Hatay coğrafyası ile yaşayanları hakkında dönemine özgü hususların öğrenilmesi bakımından değerli bir kaynak durumundadır.

Hatay Dergisinin İçerik Analizi

Hatay'da "Hatay Halkevleri Dergisi" 19 Şubat 1944 tarihinden itibaren aylık olarak 12 sayfa halinde Antakya CHP Basımevinde çıkarılmaya başlanmıştır.³ Üçüncü sayısından itibaren ise Yeni Gün basımevinde basılmaya devam etmiştir. Dergi tarih, edebiyat, sanat, kültür ve spor gibi alanlara yönelik hazırlanmış yazılara yer vermiştir. Dergi 11 ve 12 sayısını birlikte yayınlamış ve bu sayının kapak sayfasında verilen bilgiye göre Hatay Halkevleri Dergisinin tüm Hatay Halkevlerinin Kültür dergisi olarak çıkmaya devam edeceği ifade edilmiş fakat sonraki sayılar yayınlanmamıştır. Derginin elimizde bulunan son sayısı da bu iki sayıdır. Türkiye ve Hatay ile

³ Derginin 14 basılı nüshası dijital ortamda mevcut değildir. Elde edebildiğimiz bu nüshalar sadece orijinal belge olarak Antakya Cemil Meriç İl Halk Kütüphanesi Süreli Yayınlar Arşivinde bulunmaktadır.

ilgili faaliyetlere yer veren dergide, coğrafi çalışmalardan genel yaşamı ilgilendiren hususlara kadar geniş bir yelpazede yazı mevcuttur. Bu açıdan dergi, zengin bir kültürel içeriğe sahiptir.

Ortalama olarak 12-15 sayfadan oluşan Hatay dergisinin ilk sayısında, derginin neden çıkarıldığı ile siyasi, kültürel ve çevresel konulara yer verilmiştir. Derginin hangi maksatla çıktığı üzerine yazı hazırlayan Ziya Kılıçözü, Hatay halkının Türkiye'ye, Türk kültürüne ve Atatürk'e bağlılığını vurgularken, Hatay'da verilen mücadeleyi "*Asi gibi sessiz, asi gibi derin ve asi gibi amansız*" olarak tanımlamıştır (Hatay, 1944: 1/4), Özellikle de Hatay'da Türkçe konuşulacağına ve okullarda Türkçe öğretileceğine dikkat çekerken, Hatay Halk Evi tarafından çıkarılan Hatay dergisinin, Türk kültürünün yaygınlaşması ve yerleşmesi için öncülük yapacağını ifade etmiş ve bunu derginin en önemli amacı olduğunu belirtmiştir.

Bu kapsamda aynı sayının içinde öne çıkan makalelerden birisi de Karabay tarafından hazırlanan "*Hatay Meselesi*" isimli çalışmadır (Hatay, 1944: 1/8). Çalışmada öncelikle İskenderun Sancağının 1918 yılından itibaren Fransa tarafından işgal edilme süreci ve daha sonra Fransızların bu bölgede Türkleri ve Türk kültürü ile yaşayan insanların baskı altına alınması konuları üzerinde durulmaktadır. Özellikle Türkiye ile Fransa arasında yapılan antlaşma maddeleri içinde Sancak bölgesinde Türk kültürünün korunması konuları olmasına rağmen Fransa tarafından Sancakta görevlendirilen memurların baskı oluşturduğu ve buna Sancağın Türk halkının hiçbir dönemde müsaade etmediği ifade edilmektedir. Dergide ayrıca coğrafi çalışmalara da yer verilmiştir. Bu kapsamda 1937 yılından itibaren Ankara Üniversitesi tarafından Anadolu'nun güneyinde uzman heyetler tarafından önemli çalışmalar yapıldığı ve bu çalışmaların son durağı olarak da Hatay'a gelindiği anlaşılmaktadır.

Bu coğrafi incelemelere, Hatay meselesinin devamı ile diğer konularla beraber, Hatay'ın ikinci sayısından itibaren yer vermeye başlanılmıştır. Dergideki bölgenin coğrafi özelliklerini ortaya koyan makaleden anlaşıldığı üzere 1937 yılından itibaren heyet, Doğu Toroslar üzerinden Maraş, Antep, İslâhiye, Kilis, Mersin, Dört Yol ve Payas merkezlerinde ve kırsalında coğrafi tetkiklerde bulunmuşlardır. Bu çerçevede Hatay dergisinde yer alan makalede, Çitakoğlu; "*değişik medeniyet ve harsların kalemi ile işlenmiş olan tabiatın büyük bir titizlikle yarattığı yeşil, mavi, sarı gibi en doğal renkleriyle tarihi bir mozaik gibi süslediği Türk-Hatay, her bakımdan anayurdumuzun ayrılmaz ve bölünmez bir bütünüdür. Biz yaptığımız Güney Anadolu incelemelerimiz çerçevesinde Hatay'ın doğal şartlar bakımından Türkiye'mizin ayrılmaz bir parçası olduğunu ispata çalışmaya yönelik incelemeler yapmak için burada bulunmaktayız*" şeklinde çalışmalarının amaçlarını özetlemiştir (Hatay, 1944: 2/5).

İkinci sayıda Hatay Meselesi makalesinde Fransa'nın Sancak bölgesini Suriye'ye bırakılması planına yönelik önemli bilgilere de rastlanmaktadır. Sancak bölgesinin Suriye'ye bağlanması üzerine Şam'da Suriye Vatanî Partisi tarafından güçlü propagandalar yürütülmüştür. Bu kapsamda partinin gençlik teşkilatı lideri konumunda olan Fahri Barudî'nin ifadelerine bu makalede yer verilmiştir. Barudî Sancağın Suriye'den ayrılmasına karşıdır ve düşüncelerini; "*Suriye'nin en tabii sözleri ve en işlek mahreçleri Tarablüs ve İskenderun muntikalarıdır. Tarablüs halis bir Arap ülkesi ve Suriye'nin ayrılmaz bir parçası olduğu halde Fransa Tarablüs halkının muhalefetine rağmen bu memleketi büyük Lübnan'a ilhak etmiştir. Sancak da bir Arap memleketi olmasına rağmen tesadüfî olunur ki oraya Türk kültürü ve Türkiyecilik zihniyeti hâkim olmuştur. Türkiye daimi surette bu sancağın mukadderatı ile alakadar olmakta olduğu gibi Sancak Türkleri de Türkiye'ye ilhak etmek için uğraşp duruyorlar*" şeklinde ifade etmektedir (Hatay, 1944: 2/10).

Üçüncü sayıda politik ve sosyal-kültürel konulara yer verildiği görülmektedir. Milli Mücadele için bir dönüm noktası olarak kabul edilen II. İnönü zaferinden bahsedilmekte, Hatay'da

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

bir bahar akşamı tasvir edilmekte ve Hatay kültürü içinde önemli bir yeri olan yöresel düğünler anlatılarak, Hatay'ın coğrafi özelliklerinin açıklanmasına devam edilmiştir.

Özellikle Hatay kültürüne bir örnek teşkil eden “*Bir Bahar Akşamı*” isimli yazıda “*Çekik, kara badem gözlü yanık tenli yurdumun güzel kadınları esmer tenlerinin altında kan ve hayat kaynaşan heykel vücutlu kızları yanımdan telaşlı adımlarla geçiyorlar. Bir bahar akşamının yanan ışıklarında altın dizili renkli başlığı ve levent endamı ile köylü kadını cidden bir tablodur. Güneşin kızıl fırçası ile boyanan bu portreler ruhumda sanat ihtilali yapmaktadır. Gözüm tekrar ufka ilişti. Şimdi güneş beyaz kolda tutmuş bir çiçek aşısı. Canlıların yuvaya doğru yürüyüşü devam ediyor. Nöbet değiştiren kuşlar ve böcekler şimdi yeni bir konserin uvertürünü yapıyorlar. Gün eriyor, dağlar morarıyor. Bahar, her yerde bahar, akşam her yerde akşamdır. Fakat, Antakya’da bahar, Antakya’da akşam, kokudan, renkten ve sestem bir tufandır*” şeklinde yapılan tasvirler ile Hatay’da insanların, doğanın ve kültürün oluşturduğu güzellikler manzumesinin bir kesitini betimlemektedir (Hatay, 1944: 3/13).

Dördüncü sayı 19 Mayıs 1943 tarihinde çıkarılmıştır. Türkiye’de bayram kutlamaları ile eş zamanlı olarak yapılan kutlamalara ve gençler arasında düzenlenen maraton koşusuna yer verilirken, özellikle Hatay konulu olarak düzenlenen ve ilk defa açılan resim sergisi bölgenin kültürel faaliyetlere önem verdiğini vurguladığı görülmektedir. Makaleye göre 30 civarında yerel resim sergilenmiş ve resim sanatının Hatay’da geliştirilmesi için çok çaba sarf edileceği ifade edilmiştir (Hatay, 1944: 4/11).

Beşinci sayıda özellikle 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı’na, Atatürk’ün Büyük Nutkundan seçilmiş bölümlere yer verilmiş İsmet İnönü tarafından 19 Mayıs bayramı vesilesiyle yaptığı konuşmadaki; “*Sevgili evlatlarım, bu güzel bayram gününde bana yurdumuzun köşelerinden bayrak ve sınır toprağı getirdiniz. Değerli armağanınıza yürekten teşekkür ederim. Sınır toprağı ve Türk bayrağı gibi aziz olursunuz. Vatan sizden yurdun müdafaasını, yurdun memurluğunu istiyor. Cemiyetimiz ve aileleriniz cesaretli olmanızı bekliyor. Neşe ile istikbale güvenerek yetismeye çalışınız. Sizin elinizde Türkiye yüksek ve çok mamur olsun. Bu bayram gününde Atatürk’ün kutsal adını vicdanlarımızın engin sevgi ve saygıları ile yâd edelim. Atatürk geleceğin en kıymetli teminatını sizlerde gördü ve gösterdi. Bugün de ailelerinizin ve hepimizin en iyi dilekelerimizi ve en ince dikkatlerimiz sizin üzerindedir*” cümlelerine, dergi de özel bir sayfada yer verilmiştir (Hatay, 1944: 5/1).

19 Eylül 1944’de ve takip eden ayda çıkarılan sekizinci ve dokuzuncu sayılarda 30 Ağustos Zafer Bayramı’na, Atatürk’ün Hatay’a verdiği öneme ve Hatay kültürüne yer verilmiştir. Bu çerçevede Türk dili üzerine Kılıçözü tarafından alınan “*Türkçemiz*” isimli makale, bölgede Türkçenin yerleşmesine verilen büyük öneme atıf yaptığı görülmektedir. Özellikle Kılıçözü’nün; “*Türk dili, Osmanlı Devleti’nin kurulduğu günlerde bozulmaya, Arap ve Acem kelimeleri Türkçe’nin yerini almaya başlamıştı. Bu niçin böyle oldu?, Osmanlılar Türk değil miydi?, Neden bu dilleri kendi dillerden üstün tuttu? gibi sorular da akla gelmektedir*” ifadeleri yazının can damarlarını oluşturmaktadır (Hatay, 1944: 9/2). Ayrıca bu sayıda Hatay’ın Arap kültürü ile hiçbir alakası olmadığını ve tam aksine Anadolu ile güçlü kültürel bağları olduğunu kanıtlayan halk hikâyeleri olarak isimlendirilen “*Bozlaklar*” adlı bir makale yer almaktadır. Makale de bozlaklar olarak isimlendirilen yöresel halk hikâyelerinden bahsedilmekte ve Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde anlatılan bu eserlerin Hatay köylerinde de rastlanıldığı ifade edilmektedir (Hatay, 1944: 9/6).

Hatay dergisinin onuncu sayısı tamamı ile Atatürk’e ayrılmıştır. Dergide yer alan altı makalenin de tamamının Atatürk’ün Hatay’a verdiği önem üzerine şekillenmiştir. Özellikle “*Ata ve Hatay*” isimli makalede yer alan anekdotlar dikkate değer ölçüde ilgi çekicidir. Bu anekdotlardan bir tanesine aşağıda yer verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

1922 yılında idi. Ankara'ya Hataylı gençlerden bir grup gitmişti. Bu gençler Atatürk'ün yanına çıkarıldıkları vakit Ankara'ya gidişlerini ve büyük önderi ziyaret edişlerini şu cümlelerle ifade etmişlerdi; *Türkün Kâbe'sine geldik, ayaklarınıza yüz sürmekle kutsal ödevimizi yapmaya çalışıyoruz. Bizi kurtar Paşamız. Yabancı esaretine tahammül edemiyoruz. Milli benliğimiz çiğneniyor. Irz ve namuslarımız ayaklar altında kalıyor. Beşikteki masumlardan, mezarın kenarına kadar gelmiş ihtiyaçlarımız, genç kızlarımızdan ak saçlı ninelerimize kadar size yalvarıyoruz, bizi esarete bırakmayınız, Anavatan'a kavuşturunuz Paşamız.* Bunun üzerine Atatürk şu şekilde cevap vermişti. *Antakyalılar, İskenderunlular, müsterih olunuz, sizi kurtaracağız. O çevre, Türkün kırk asırlık beşiğidir, esir kalmaz ve kalmayacaktır. Siz yalnız çalışınız. Ne yönde çalışmak gerektiği sorulduğunda ise büyük Atatürk; Antakyalılar, çalışınız, her türlü çalışınız, durmadan çalışınız, zamanı geldiği vakit kurtulacak ve kurtarılacaksınız, demiştir.*" (Hatay, 1944: 10/7). Ayrıca dergide kültürel etkinliklere de yer vermeye devam edilmiştir. Hataylılar için ayrı bir kültürel değeri olan "Bezge Hanım Bozlağı" önemli bir yerel eser olarak yer almıştır (Hatay, 1944: 10/14).

Derginin son iki sayısı 1944 yılının son ayında beraber yayınlanmıştır. Bu sayılarda özellikle Hatay konu olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda dergide Hatay'da kültürel faaliyetler, derginin hedefleri ve Hatay gelenekleri kapsamında önemli verilere ulaşmak mümkün olmaktadır. Halk evlerinin yayın prensiplerine değinen baş makalede yayın prensipleri genel olarak üç ana başlık altında toplanmıştır. Bunlardan ilki, bu dergilerin mahalli özelliklerinin bozulmaması ve mahalli kültür hazinelerinin öne çıkarılması için çalışmalara katkı sağlaması ile ilgilidir. Bu kapsamda yöresel gelenek ve görenekler, günlük yaşam kesitleri bu dergilerle halka ulaştırılmalıdır. İkincisi, Halk evi dergileri kültür, sanat etkinliklerinde öncülük yapmalı ve bunların yaygınlaşmasına ve halk tarafından kullanılmasına yardımcı olmalıdır. Üçüncüsü ise, dergilerde ekonomik, tarihsel konular ele alınmalı ve mahalli renkte geçmiş ile bugün beraber yorumlanmalıdır (Hatay, 1944: 11-12/2).

Derginin içinde dikkati çeken diğer bir yazı da "Yanlı Tanınan Hatay" çalışmasıdır. Çalışmada Hatay'a Anadolu'dan ilk gelen memurların, burası ile ilgili izlenimlerinin iyi olmadığı, fakat kısa bir süre sonra değiştiği anlatılmaktadır. Özellikle burasının şark hizmeti veya çöl hizmeti olarak nitelendirildiği, Arap ve Rum asıllı vatandaşların kendi dillerini veya Türkçeyi kötü bir lehçe ile konuşmaları nedeniyle Hatay'a herhangi bir sebeple gelenlerin çok rahatsız olduklarından bahsedilmekte ve yazı, "şanlı bir kurtuluş tarihi yazmış olan Türk Hatay'ın çektiği Arap'ın dilindendir, çölündendir" cümleleri ile sona ermektedir (Hatay, 1944: 11-12/5).

Derginin diğer bölümlerinde Hatay'a özgü gelenekler kapsamında Hatay'da doğum adetleri incelenmiştir. Bu çerçevede, doğumun yaklaşması ile yakın akrabalara hemen haber gönderilmesi, gelmeyenlerin veya haberi olmayanların loğusa bayanın yanına yedi gün boyunca girmelerinin yasak edilmesi, doğum yaklaştığında bayana kırmızı bir elbise giydirilmesi ve başına mavi bir duvak konulması ve nazarlık asılması, bayan çok üzüntülü doğurursa çukurda çok çekti, bayan doğumda hastalanırsa kürsü devrildi denilmesi, doğumun ardından yedinci gün ziyafet verilmesi gibi ilgi çekici yöresel adetler anlatılmaktadır (Hatay, 1944: 11-12/7). Derginin bu sayılarının ilerleyen bölümlerinde Hatay tarihi ve Hatay'da tarihi eserler isimli çalışmalar yer almakta ve bu son sayıların tamamen yöresel çalışmalar içerdiği anlaşılmaktadır.

Sonuç

Hatay Halkevi kurulduğu 1937 yılından itibaren Türklerin birleşmesi, yerel halkın tek ses haline gelmesi ve bir tarih kültür birliği yaratma misyonunu üstlenmiştir. Özellikle 1936 yılı sonrası Sancak sınırları içerisinde ve kısmen de Milliyetperver bazı gazete ve mecmualarla da dışarıda başlayan mücadele kendini yazın sahasında göstermiştir. Sancak sınırları içerisinde Yeni Mecmua, Yeni Gün Gazeteleri ile başlayan kültür mücadelesi sancak sınırları dışarısında Halep'te

Turkish Studies

Vahdet, Beyrut'ta ise Yıldız gazeteleri ile kuvvetlendirilmiştir. Bu mücadele entelektüel bir kadro hareketidir ki bu kadro hareketi Hatay'ın bağımsızlık, Türk kültür ve iltihak hamlelerinde esası oluşturmuştur. Bu durum Hatay'ın bağımsızlık ve kültürel mücadelesinin en özgün tavrıdır. Hatay entelektüelleri fikirlerini halka ulaştırabilecekleri kalemleri vasıtasıyla kimi gazete ve mecmualarda varlık göstermeye çalışarak halkı kenetleyip topyekün bir kültür mücadelesi sahası oluşturmuşlardır. Bu sürecin önemli halkalarından biri olan Hatay Halkevleri Dergileri aynı görevle bu aydınların ve dolayısı ile halkın İltihak sonrası yazın okulu olmuştur. Bu görev ile Hatay Halkevleri dergileri özellikle gündelik yaşam ile ilgili pek çok bilgi ve tecrübeyi içerisinde barındırdığı yazılarında dönemin siyasal ve politik potansiyeli konusunda da önemli ölçüde bilgi sağlamıştır. Kemalizm'in ve Cumhuriyet Halk Partisinin temel prensipleri gibi Türk İnkılaplarının Hatay'da simgesel aracı olarak da görünen Hatay Halkevleri dergileri genel bir okuyucu kitlesi ile karşılaşmıştır. Halkı siyasal, sosyal, kültürel pek çok alanda bilgilendirmek ve bilinçlendirmek üzere titizlikle ele alınan konular kritik edilmiştir. Halkevlerinin kültür kolu olan Halkevleri dergileri bu anlamda son derece önemli bir yere sahiptir.

Halkevi, Hatay'ın anavatanına katılması sonrasında da bu bölgede heterojen nüfus yapısının Türk kültürü içinde harmanlanması, Türklerin Türk ve yerel kültürü tanımaları için sergiler, kurslar, tiyatro ve müsamereler, konferanslar, okuma odalarının düzenlenmesi, köylere kadar eğitimcilerin gönderilmesi gibi faaliyetleri yürütmüştür. Bu çalışmaların bir sonucu olarak da 1944 yılından itibaren Hatay Halk Evi dergisi çıkarılmaya başlanmıştır. Yukarıda da içerikleri incelendiği üzere derginin kültür faaliyetlerine daha çok eğildiği açıktır. Fakat bir yıl sonra yayından kaldırılması, Hatay ve civarında yaşayan ve henüz Türk kültürünü ve Türk dilini tam olarak öğrenememiş olanlar açısından önemli bir eksiklik yaratacaktır.

KAYNAKÇA

- ADA, Serhan, **Türk-Fransız İlişkilerinde Hatay Sorunu (1918- 1939)**, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2005
- BAZANTAY, Pierre, **Conflic De Nationalites Au Proche-Orient, (Le Sandjak D'Alezandrette 1934-1939)**, <http://www.haybachdban.org/Armenie Occidentale/Departement-Interieur/Analyse/LE-SANDJAK-D-ALEXANDRETTE-Rapport-N%C2%B03.pdf>. E.D. 9 Ocak 2013.
- GERAUD, Henry, **Le Rapport De La Politique Civilisatrice De La France, 19 Aout 1920** <http://www.haybachdban.org/Armenie- Occidentale/Departement- AffairesInternationales/Rapport/LA POLITIQUE CIVILISATRICE DE LA FRANCE Rapport N%C2%B01 .pdf> , E.D. 9 Ocak 2013.
- KONURALP, Nuri, Aydın, Hatay Kurtuluş ve Kurtarılış Mücadelesi Tarihi, **İskenderun Hatay Postası Gazete ve Basımevi**, 1970, Antakya.
- MELEK, Abdurrahman, **Hatay Nasıl Kurtuldu**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991, Ankara.
- PAYASLI, Volkan, "Halkevlerinin Hatay'daki Faaliyetleri ve Hatay'ın Türkiye'ye Katılım Süreci Üzerindeki Rolü Üzerine Bir Değerlendirme(1937-1939)", **International Journal Of History Studies**, Volume 3/1, 2011.
- PİOLET, Pere, J. B., **Les Missions, Catholique Françaises**, Librairie Armand Colin, 1905, Paris.
- SANDER, Oral, **Siyasi Tarih (İlkçağdan 19188'e)**, İmge Yayınları, 2007, İstanbul.
- SELÇUK, Hamdi, **Hatay'ın O Günleri**, Özdemir Basımevi, 1971, İstanbul.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013

- SOFUOĞLU, Adnan – DAĞISTANLI, Adil, **İşgalden Katılıma Hatay**, Siyasal Yayınevi, 2008, Ankara.
- SOFUOĞLU, Adnan, “Arşiv Belgeleri Işığında Sancak (Hatay)’ın Bağımsızlık Sürecinin İlk Aşaması ve Türkiye”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı. 61, Cilt. XXI, Mart 2005, Ankara.
- SÜLKER, Kemal, “Okuma Odalarına İhtiyaç Var”, **Yeni Gün Gazetesi**, Antakya 21 Aralık 1937.
- WATENPAUGH, Keith, “Zaki al-Arsuzi, the Alexandretta Crisis, and the Formation of Modern Arab Nationalism in Syria”, **International Journal of Middle East Studies**, Vol.28, No.3, Cambridge University Press, 1996
- YAZGANALP, Tarık Mümtaz, **Çizgiler ve Bilgiler**, 1935, Halep.
- YeniGün Gazetesi**, Antakya 20 Temmuz 1937.

HATAY HALK EVİ DERGİLERİ

- KILIÇÖZÜ, Ziya, “Hatay”, **Hatay Halk Evleri Dergisi**, Yıl 1, Sayı 1, 19 Şubat 1944.
- KILIÇÖZÜ, Ziya, “Hatay Neden Çıkıyor”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 1, 19 Şubat 1944.
- KARABAY, Vedit Mümin, “Hatay Meselesi”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 1, 19 Şubat 1944.
- ÇITAKOĞLU, Niyazi, “Hatay’ın Coğrafi Durumu”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 2, 19 Mart 1944.
- KARABAY, Vedit Mümin, “Hatay Meselesi”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 2, 19 Mart 1944.
- İZER Hayrettin, “Bir Bahar Akşamı”, **Halk Evi Dergisi**, Yıl.1, Sayı 3, 19 Nisan 1944.
- ÇAĞLAR Hayrettin, “Resim Sergisi”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl.1, Sayı 4, 19 Mayıs 1944.
- Milli Şef İnönü’nün 19 Mayıs Nutkundan, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 5, 19 Haziran 1944.
- KILIÇÖZÜ, Ziya, “Türkçemiz”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 9, I. Teşrin 1944.
- KUTLU, Selahattin, “Bozlaklar”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 9, I. Teşrin 1944.
- OĞUZ, Şükrü, “Ata ve Hatay”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 10, II. Teşrin 1944.
- “Bezge Hanım Bozlağı”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 10, II. Teşrin 1944.
- “Halk Evi Dergilerinin Yayın Prensipleri”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 11-12, Aralık 1944.
- KARAMAN, Nesih, “Yanlış Tanınan Hatay”, **Hatay Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 11-12, Aralık 1944.
- SİLİÖZ, Remzi, “Hatay’da Doğum Adetleri”, **Halk Evi Dergisi**, Yıl. 1, Sayı 11-12, Aralık 1944.

EK.1

Hatay Halkevi Dergisinden Örnekler

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/2, Winter 2013